

Datum
2017-08-17
Strategiavdelningen, ISSL
Sofia K. Ledberg, studierektor

Självvärdering, GK Krigsvetenskap (civ) fristående kurs

Typ av utbildning: Anslagsfinansierad utbildning

Självvärderingen skickas till foun@fhs.se senast 11 september, 2017.

Datum
2017-08-17
Strategiavdelningen, ISSL
Sofia K. Ledberg, studierektor

Gemensamma frågor för samtliga utbildningar

Inledning

Beskriv övergripande samt analysera utbildningen. Redogör gärna även för eventuella utmaningar och om särskilda strategiska satsningar eller åtgärder har vidtagits.

Använd senaste befintlig statistik och nyckeltal (tex från senaste tertialrapport eller årsredovisning). Jämför med tidigare utfall och kommentera nedanstående frågor.

Med söktrycket som analysverktyg

- Hur reflekterar ni kring söktrycket? Nivå/könsfördelning mm
- Vilka eventuella åtgärder har vidtagits/planeras för att komma till rätta med eventuella svårigheter?

Grundkursen i krigsvetenskap ges dels som fristående kurs och dels som valbar kurs på FHS kandidatprogram med statsvetenskaplig inriktning, termin 3. Ungefär 8 programstudenter väljer årligen att läsa den valbara kursen. Analysen nedan gäller dock endast den fristående kursen där inget annat anges.

GK Krigsvetenskap har erbjudits vid FHS sedan ht-2014 och har generellt attraherat manliga sökanden i större utsträckning än kvinnor. Inför ht-2017 har samma antal män och kvinnor sökt kursen i första hand. Även sett till antalet ansökningar totalt, dvs. om de som sökt kursen i andra eller tredje hand inkluderas, så är fördelningen mellan kvinnor och män jämn i årets ansökningsprocess, vilket inte varit fallet tidigare. Om detta är ett generellt trendbrott är svårt att sia om, men förhoppningsvis kommer fördelningen även fortsättningsvis vara jämn mellan könen. I skrivande stund är inte heller registreringarna på kursen slutförda varför det är svårt att säga något om könsfördelningen inför ht-17.

Bland de sökande som kommer ifråga för antagning, har kvinnorna i genomsnitt högre meritvärden än männen, vilket i viss mån utjämnar obalansen i ansökningarna. Antalet registrerade kvinnor på kursen har således varierat mellan 30% och 43%, vilket kan jämföras med antalet förstahandssökande kvinnor som varit mellan 17% och 22% (ht-14-ht-16).

Datum
2017-08-17
Strategiavdelningen, ISSL
Sofia K. Ledberg, studierektor

Tabell 1: Antal sökande till fristående grundkurs i Krigsvetenskap

GK Krigsvetenskap	Sökande totalt i 1:a hand ¹	Fördelning kvinnor/män	Registrerade totalt (inkl. överintag)	Fördelning kvinnor/män
HT 2014	18	3/15	12	4/8
HT 2015	23	4/19	12	4/8
HT 2016	41	9/32	16	7/9
HT 2017	31	15/16	Ej färdigt	Ej färdigt

Med genomströmning som analysverktyg

- Hur reflekterar ni kring utbildningens genomströmning? Nivå/könsfördelning mm
- Finns det några moment som utmärker sig såväl positivt som negativt?
- Görs en systematisk uppföljning av genomströmningen på kursmoment-, grupp- respektive individnivå som grund för kursutveckling och stödåtgärder?
- Förekommer stora avhopp och görs någon analys av dem samt vidtas åtgärder för att minska avhoppet?
- Har ni vidtagit åtgärder för att påverka/förbättra genomströmningen? Beskriv dessa

Avbrott (ht-14 till ht-16)

XXX

Genomströmning (ht-14 till ht-16)

Av de 12 registrerade studenterna ht-14, var det 7 som klarade kursen. Tre av dessa var kvinnor. Uttryckt i procent klarade 75% av de registrerade kvinnliga studenterna kursen, och 50% av de manliga studenterna. År 2015 klarade 50% av studenterna kursen (6 av 12), och det var även 50% av kvinnorna resp. männen som blev godkända på samtliga moment på kursen. Under 2016 blev 11 studenter, eller 69%, godkända på samtliga delmoment på kursen. Av de kvinnliga studenterna var andelen godkända således 57% och för de manliga var andelen 78%.

Det har inte gjorts någon särskild uppföljning när det gäller genomströmning och avhopp. På institutionsnivå har dock ett samlat grepp tagits gällande omexamination för kurser som ges på höst- resp. vårtermin, vilket ökar tydligheten för de studenter som inte är godkända på samtliga delmoment. Möjligtvis kan detta påverka genomströmningen positivt.

---

¹ Sökande utan svenskt personnummer könsbestäms inte av UHR, varför totalsumman i förekommande fall är högre än summan av de sökande kvinnorna och männen.

Datum
2017-08-17
Strategiavdelningen, ISSL
Sofia K. Ledberg, studierektor

Arbetsmarknadsanknytning

- Vilka yrkesförberedande inslag finns i utbildningen t.ex. studiebesök, gästföreläsare, och examination? Omfattning av yrkesförberedande inslag? Hur kvalitetssäkras dessa moment? Beskriv och ge exempel
- Hur uppfattar studenterna utbildningens användbarhet för arbetsmarknad?

GK Krigsvetenskap är en fristående grundkurs och innehåller således inga yrkesförberedande inslag. På FHS-hemsida framhålls dock att krigsvetenskapliga studier kan ”vara en del av en civil karriär inom Försvarmakten eller inom myndigheter och organisationer som samverkar med Försvarmakten såväl nationellt som internationellt. Kunskapen är tänkt att användas i verksamheter som direkt eller indirekt arbetar med militär förmågeuppbyggnad och militära insatser.”

Studenterna och studentinflytande

- Hur ser studentgruppen ut och hur fungerar den?
- Hur har studenterna varit delaktiga/haft inflytande på utbildningen?
- På vilket sätt har studentinflytandet inom utbildningen varit tillfredsställande?
- Hur tillvaratas och återkopplas resultat från kursvärderingar och/eller programvärderingar? Finns någon systematik?
- Hur ges studenterna återkoppling på sina prestationer?

Hur väl har utbildningen motsvarat studenternas förväntningar?

I förhållande till andra universitet och högskolor är FHS:s studentgrupper tämligen små och relativt homogena. Överlag är grupperna väl fungerande. Huvuddelen av studenterna är yngre män, oftast med viss akademisk bakgrund. Samvaron i grupp är oftast god, och de små klasserna stimulerar till ett aktivt deltagande under såväl föreläsningar som seminarier. Studenternas inflytande på kursens innehåll möjliggörs dels genom kursvärderingar, dels genom studentkårens medverkan i diverse organ, t.ex. Ämnesrådet i krigsvetenskap. Kursvärderingar görs efter varje delkurs och dessa är frivilliga och anonyma. Svarsfrekvensen på dessa är oftast god, dvs. mer än 50 % av kursdeltagarna. Kursvärderingen är ett viktigt instrument för att utveckla kurserna. Studentkårens engagemang i ämnesutvecklande instanser, såsom ämnesråden, har under åren skiftat. Vissa år är representanterna aktiva – andra år mindre så. Utbildningens innehåll är dock något som sällan berörs av studentkårens representanter. Mer vanligt är att studentkåren har synpunkter på studieadministrativa förhållanden, såsom schemaläggning, eller emellanåt på upplevda brister i undervisningen. Sådana samtal är viktiga för utbildningens kvalitet och hanteras oftast i spontana möten mellan studentkårens representant och kursansvarig. Sådana samtal sker även mellan enskilda studenter och kursansvarig. De senare brukar stimulera till öppen dialog rörande sådana ärenden. Sammanfattningsvis finns goda möjligheter

Datum
2017-08-17
Strategiavdelningen, ISSL
Sofia K. Ledberg, studierektor

för studenter att på olika vis påverka utbildningen, även om de mer sällan utnyttjas.

Den allmänna bedömningen är att studenterna överlag är nöjda med kursen. I fråga om återkoppling av studieresultat till studenterna så sker det på lite olika sätt, beroende på kurs och examinationsform. Det normala är att salstentamina följs upp med en tentamensgenomgång, och att hemtentamina följs upp med skriftliga kommentarer på prestationen. Vissa kursansvariga har även individuella samtal med varje student efter avslutad kurs, där inte bara examinationsresultat diskuteras men där även tips på hur studenten skall kunna utvecklas akademiskt och intellektuellt framförs. Detta brukar vara mycket uppskattat. Flera av delkurserna i GK krigsvetenskap har fått mycket goda omdömen av de studerande (4.8 och 4.7 av 5). Särskilt tydlighet och struktur i upplägg, samt kompetens och engagemang bland lärarna brukar framhållas.

Lärarna

- Hur stor andel av utbildningen utgörs av lärarledd undervisningstid²?
- Hur säkerställer ni att lärarna har relevant kompetens?
- På vilket sätt har studenterna tillgång till de läranderesurser samt det stöd som behövs för att ge förutsättningar för att framgångsrikt kunna genomföra sina studier?

Den lärarledda undervisningen varierar mellan delkurserna och kursen har flest lärarledda timmar under delkurs 1 och minst antal under den sista delkursen under vilken studenterna arbetar självständigt med en analysuppgift. I genomsnitt har studenterna ca 5h lärarledd tid/v. Om man bortser från delkurs 4 som innehåller mer självständigt arbete så är antalet lärarledda undervisningstimmar ca 6 h/v. Undervisningen genomförs som föreläsningar och seminarier.

I år är huvudlärarna för tre av delmomenten disputerade och en är doktorand med mångårig utbildningserfarenhet. Lärarna undervisar på delkurser som knyter an till deras egna forsknings- eller intresseområde och är på så vis sakkunniga inom sina respektive områden. Lärarna har genom litteraturlistans sammansättning och föreläsningarnas inriktning dessutom kunnat vinkla delkurserna efter aktuellt forskningsläge och det egna forskningsområdet. Två officerare deltar i undervisningen i varierande grad, vilket ökar kursens relevans och breddar perspektiven.

Studenterna har tillgång till läranderesurser och stöd, dels genom de IT-pedagoger som är knutna till ALB, dels genom de programvaror som ALB tillhandahåller t.ex. för personer med funktionsnedsättningar. Dessutom finns de former av stöd som studievägledaren kan organisera för studenter med särskilda behov. Kursen använder plattformen itslearning, vilket underlättar kommunikationen mellan

---

² Med lärarledd undervisningstid avses t.ex. föreläsningar, seminarier, handledning, studiebesök, övningar under ledning av lärare, lärarledd examination (exempelvis seminarier) samt tentamensgenomgångar.

Datum
2017-08-17
Strategiavdelningen, ISSL
Sofia K. Ledberg, studierektor

student och lärare, och studenterna har förstås även tillgång till ALB:s utbud av litteratur och databaser.

Pedagogik

- Hur stor andel av lärarna har genomgått pedagogisk kompetensutveckling? Könsfördelning och beskrivning av gruppen. Råder det balans/obalans? kommentera
- Hur tillgodoses lärarnas möjlighet till pedagogisk kompetensutveckling?
- Vilka olika pedagogiska metoder används i utbildningen?
- Hur tillgodoses studenters olika behov?
- Beskriv det stöd som finns (t.ex. tekniska och personella resurser etc.) för att kunna säkerställa lärarnas pedagogiska kompetensutveckling?

Av de fyra delkursansvariga har två genomgått pedagogisk kompetensutveckling (HPED), en är uppsatt på väntelista för HPED 1, och en saknar dokumenterad pedagogisk utbildning. Samtliga delkursansvariga är män, liksom övriga medverkande lärare på kursen. Denna obalans ses om ogynnsam, men samtidigt svår att åtgärda dels då lärarna har tillsatts utifrån forskningsanknytning, och dels då den stora majoriteten verksamma lärare i ämnet krigsvetenskap är män. Samtidigt dras kursen med en snålt tilltagen budget och därmed är utrymmet att bjuda in ytterligare (kvinnliga) gästföreläsare begränsat. Denna obalans bör dock följas upp och en bättre fördelning mellan manliga och kvinnliga lärare eftersträvas.

Möjligheterna till vidare pedagogisk kompetensutveckling är begränsade och det kan vara svårt att avsätta tid och resurser även till HPED 1 & 2. HST/HPR-budgeten medger ingen ytterligare fortbildning.

Forskningsanknytning

- Hur stor andel av lärarna är disputerade/odisputerade
- Ge exempel på hur ni knyter an till den senaste/mest relevanta forskningen i utbildningen.
- På vilket sätt (t.ex. progression) utvecklas studenternas förmåga att ta till sig relevant forskning?

Tre av fyra delkursansvariga är disputerade och en är doktorand. Av övriga medverkande lärare är två professorer och en officer. God forskningsanknytning uppnås dels genom att huvudlärarna är väl förtrogna med, och i stor utsträckning forskar inom de olika delmomenten, och dels genom att kursen inför detta år har omarbetats och litteraturlistor reviderats/uppdaterats. Då detta är en grundkurs förekommer både textböcker/handböcker av mer introducerande karaktär, men även forskningsartiklar ur internationella facktidskrifter.

Internationalisering

Datum
2017-08-17
Strategiavdelningen, ISSL
Sofia K. Ledberg, studierektor

- Vilka former av internationella perspektiv som utvecklar studenternas kompetens att verka i en globaliserad värld erbjuder utbildningen?
- Hur utbyts internationella erfarenheter inom utbildningen?

Då detta är en grundkurs ligger fokus främst på teorier om krig och krigföring, samt centrala krigsvetenskapliga begrepp, snarare än på olika staters/aktörers agerande. Empiriska exempel tas upp under kursen, men då snarare för att illustrera olika teoretiska perspektiv. Genom litteraturen introduceras studenterna till klassiska krigsvetenskapliga verk inom både den ”västerländska” och ”österländska” traditionen. Detta sagt, en anglosaxisk eller europeisk idétradition dominerar på kursen. Under den sista delkursen uppmuntras dock studenterna att analysera ett krigsvetenskapligt problem och detta kan med fördel göras utifrån ett eller flera empiriska exempel. Detta möjliggör således en empirisk tillämpning av perspektiv som diskuterats tidigare på kursen.

Jämställdhet

- Vilka reflektioner väcker söktrycket/genomströmningen? Urval av studenter?
- Hur stor andel av lärarna är kvinnor och män i varje grupp? Råder det obalans? Vilka åtgärder har vidtagits för att förbättra obalansen?

Frågorna har diskuterats under andra rubriker ovan.

Hållbar utveckling

- På vilket sätt säkerställer ni att utbildningen främjar en hållbar utveckling som innebär att nuvarande och kommande generationer tillförsäkras en hälsosam och god miljö, ekonomisk och social välfärd och rättvisa.

Att studera konflikter och krig, orsaker till dessa, hur de utvecklas, samt hur de kan förklaras och förstås ger kunskaper som i sin tur är viktiga för att kunna bidra till en hållbar utveckling. I ett bredare perspektiv bidrar den analytiska träningen och det kritiska förhållningssätt som främjas under kursen till intellektuell mognad och ansvarstagande.

Avslutningsvis

Kursen ges som fristående grundkurs och det finns skäl att diskutera hur små kurser som egentligen bär sig ekonomiskt. De HST som fördelas räcker inte för att ersätta lärarnas insatser, och det är svårt att föreställa sig, givet nuvarande söktryck, att studentvolymen skulle kunna ökas i den omfattning som krävs för att utbildningen ska bära sig. Givet att ämnet inte kan utgöra huvudämne i en examen är förändringspotentialen begränsad.